

Ursulastraat 4

Sint Ursula

De Ursulastraat is maar een klein straatje in het centrum van Haarlem. De huizen met de even nummers staan op de plek waar vroeger de noordelijke muur van het Ursulaklooster was. Dit klooster, dat voor het eerst in 1451 werd genoemd maar waarschijnlijk ouder is, omvatte het blok Ursulastraat, Krocht, Nassaulaan. In 1581 werd het klooster als gevolg van de reformatie onteigend en stonden de nonnen (er waren er toen nog 12) op straat. De grond en de gebouwen werden door de stad verkocht. Dit lot trof nog meer kloosters in Haarlem en de stad gebruikte de opbrengsten om de schade van het Haarlems beleg door de Spanjaarden te herstellen. Bovendien kon op de vrijkomende grond huizen worden gebouwd voor de sterk toenemende bevolking. Restanten van het klooster zijn nog opgenomen in het nabij gelegen Remonstrants Hofje.

Op nummer 4 staat een woning met een brede dubbele deur. Hoewel niet met zekerheid te zeggen, neemt men aan dat je via die deur toegang had tot het Sint Ursulaklooster, ook wel genoemd: "Het klooster van de elfduizend maagden".

Op de steen boven de toegangsdeur is Sint Ursula afgebeeld met onder haar gewaad de elfduizend maagden. In haar hand houdt zij een pijl vast. De bovenkant van de steen heeft een gotische vorm met twee versieringen aan weerszijden van de boog.

De steen is niet zo oud als het voormalige klooster en werd aangebracht tijdens een restauratie in de vorige eeuw.

De benaming elfduizend maagden roept de nodige vragen op. Een verklaring wordt gevonden in een legende:

Hierin is Ursula, een Engelse koningsdochter uit de 5de eeuw, met tien mededames op bedevaart naar Rome. Iedere dame werd begeleid door duizend maagden. Ursula vroeg in Rome toestemming voor haar voorgenomen huwelijk met een niet christelijke Engelse koningszoon. Nadat in Rome alle verplichtingen waren uitgevoerd reisden ze terug, maar de wilde hordes van Attila de Hun versperden hun de weg. Erger nog, Attila maakte korte metten met de elfduizend maagden. Alleen Ursula werd gespaard omdat Attila onder de indruk was van haar schoonheid en haar als vrouw wilde. Ursula wilde echter niets van hem weten. Attila pikte dat niet en doodde haar met een pijlschot. Op het moment van haar dood daalden de elfduizend maagden uit de hemel op de aarde neer en verdreven Attila en zijn legervolk.

Door dit verhaal is de pijl op de gevelsteen meteen verklaard en ook alle kleine figuurtjes die bij de mantel van Ursula staan afgebeeld. Overigens is het de vraag of Ursula echt heeft bestaan. Ook een enorme reisstoet van minimaal elfduizend vrouwen in de 5^e eeuw naar Rome lijkt niet erg waarschijnlijk. Als het al enige waarheid heeft dan is er waarschijnlijk iets fout gelopen in de vertaling van **XI M.V.** vanuit de oude geschriften. Dat werd gelezen als elfduizend (**XI** = 11 en **M** = 1.000), maar duidde eerder op elf gemartelde maagden. Met zo'n aantal is een bedevaart naar Rome een stuk praktischer en daarmee geloofwaardiger.

Bron: Noord Hollands Archief